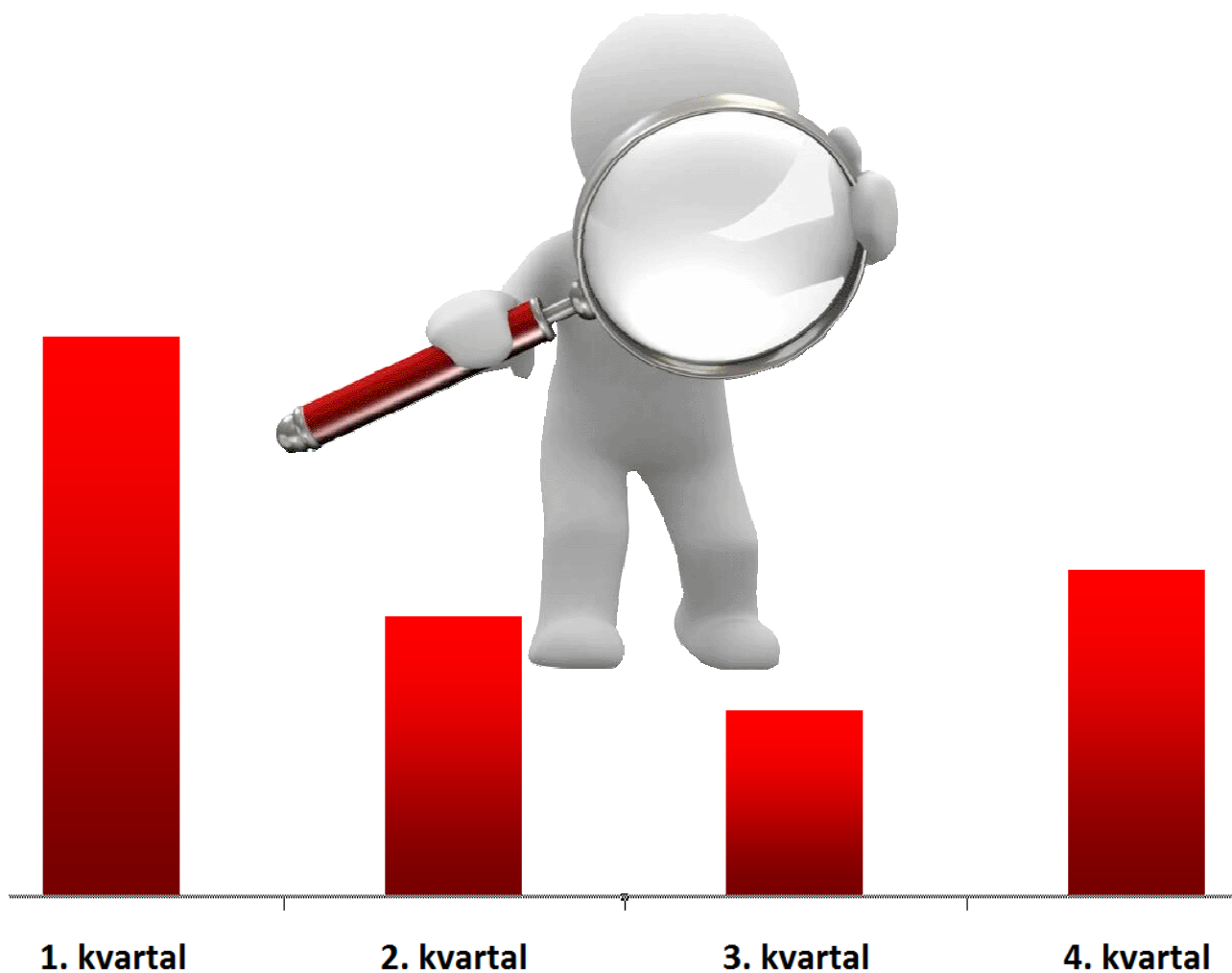

BRANCHEFORENINGEN

**DANSKE
BYGGECENTRE**

Øjebliksbillede

1. kvartal 2014

DB Øjebliksbillede for 1. kvartal 2014

Der er mange tegn på, at dansk økonomi er kommet godt ind i 2014, men der er fortsat et stykke vej til, at man kan omtale fremgangen som selv bærende opsving. Det er derfor meget vigtigt at politikerne ikke bremser op for tidligt, men ser tiden an.

I foråret 2014 har der været flere emner, der berører den danske byggebranche på den politiske dagsorden. Regeringen har bl.a. fået en klimalov igennem, der er udarbejdet en energirenoveringsstrategi og så er der både en Vækstpakke og en Byggepolitiske strategi på tapetet.

Ydermere postulerer Regeringen, at der er tale om et selv bærende opsving og er derfor begyndt at trække forskellige investeringer i land, når det kommer til byggeriet. Herunder Håndværkerfradraget og investeringer i offentligt byggeri på op til 3 mia. kr.

Der er flere årsager til, at dette er den helt forkerte vej at gå. Håndværkerfradraget medvirker bl.a. til, at der foretages mange energirenoveringer, som ellers ikke ville blive foretaget samtidig med, at vi ser et fald i det sorte arbejde. Derudover giver Håndværkerfradraget i omegnen af 5.000 arbejdspladser i byggeriet, som ellers er hårdt ramt på beskæftigelsen. De offentlige investeringer i byggeriet er fortsat ekstremt vigtige, da der fortsat er lavvande i de private investeringer, hvilket bl.a. ses på et meget lavt niveau for nybyggeri.

Potentialet for et godt år er til stede, men meget afhænger af den førte politik. Danske Byggecentre mener, at det er alt for tidligt at snakke om et selv bærende opsving og at politikerne risikerer at bremse for hårdt op, når det kommer til byggeriet, da branchen endnu ikke er kommet sig helt over de hårde år. Det er vigtigt at huske på at en mild vinter og de to storme i 2013 giver et kortvarigt boost til aktiviteten.

I det efterfølgende analyseres der på udviklingen i danske økonomi og generelt i byggeriet.

Dansk økonomi

Der analyseres nu på en række væsentlige nøgletal for dansk økonomi. Overordnet set peger pilen i den rigtige retning, men der er fortsat nogle underliggende indikationer af, at økonomien i Europa og Danmark fortsat er sårbar.

Danmarks nationalregnskab

I 1. kvartal 2014 steg BNP med 0,9 % i forhold til 4. kvartal 2013. Forventningerne til hele 2014 er en vækst på 1,4 %, hvilket bebuder at økonomien er i bedring. I 2015 forventes det, at væksten løfter sig endnu et skridt til 2,0 %, men som vi har set i de forgange år kommer der med garanti justeringer hertil - forhåbentlig i den rigtige retning.

	2013				2014	2012	2013	2014*	2015*
	1. kv.	2. kv.	3. kv.	4. kv.	1. kv.				
	---- realvækst i forhold til kv. før, pct. ----					-----realvækst, pct.-----			
BNP	-0,1	1,0	0,3	-0,5	0,9	-0,4	0,4	1,4	2,0
Privat forbrug	-0,1	-0,1	-0,2	-1,3	2,0	-0,1	0,0	1,7	2,0
Offentligt forbrug	-2,5	0,9	1,1	0,8	-1,2	0,4	0,8	1,2	0,9
Faste Bruttoinvesteringer	-0,8	0,6	1,9	-2,6	3,5				
- Boligbyggeri	-2,8	0,7	-3,8	5,7	1,6	-8,0	-5,0	3,3	2,2
Lagerforøgelse	1,2	-0,6	0,0	-0,2	0,3	-0,3	0,2	0,0	0,0
Import	1,5	-0,4	3,5	-2,7	3,4	0,9	1,2	3,8	4,8
Eksport	0,4	1,7	1,8	-0,2	1,3	0,9	1,7	4,3	4,9

Anm.: *Forventer pba. Økonomisk redegørelse maj 2014

Kilde: Danmarks Statistik og Økonomisk redegørelse maj 2014

Der er sket en fornuftig stigning i det private forbrug, hvilket er med til at løfte væksten. Det noteres dog af Danmarks Statistik, at dette løft i høj grad er præget af teknik i forbindelse med de mange reparationer i forlængelse af de to storme i slutningen af 2013.

Udviklingen i inflationen og renten

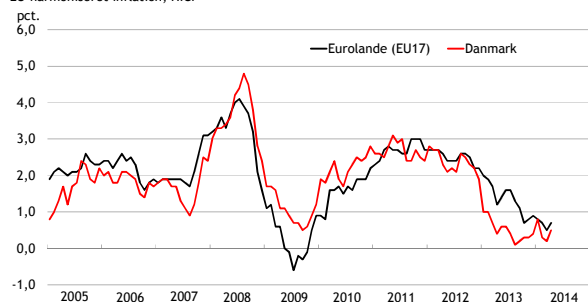
Den lave inflation fortsætter både i Danmark og EU, hvilket skal ses i sammenhæng med, at økonomierne fortsat ikke er kommet ordentligt i gear. På samme vis som inflationen ligger renteniveauet ekstremt lavt, og der er ikke udsigt til at denne tendens ændres sig på den korte og mellemlange bane.

Dette bekræftes af rentenedsættelsen i den europæiske centralbank ECB på rentemødet d. 5. juni 2014. På mødet gjorde **Mario Draghi** det klart, at man i ECB vil nedkæmpe den truende deflation for at skubbe væksten i gang. Det blev også luftet, at ECB er klar til at foretage yderligere pengepolitiske indgreb, hvis både væksten og inflationen vil stige.

Så med ECBs dagsorden er det ikke udelukket, at der kan forekomme mindre stigninger i inflationen, men en større korrektion er ikke særlig sandsynlig pt.

Udviklingen i inflationen

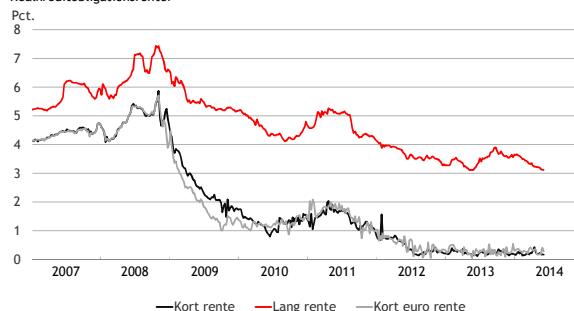
EU-harmoniseret inflation, HICP

Kilde: Eurostat. Seneste observation april 2014

Renteniveauet

Realkreditobligationsrenter

Kilde: Realkreditrådet. Seneste observation uge 22 2014

Ledighed i Danmark

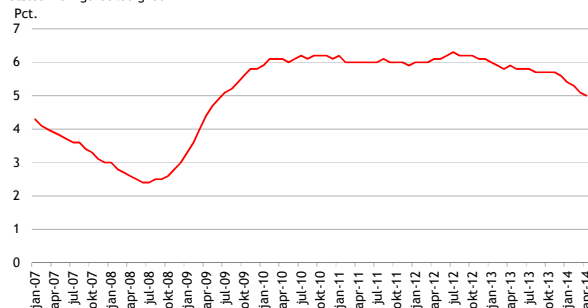
Det ser for alvor ud til at ledighedskurven er knækket, og at vi ser beskæftigelsen vokse. Der er dog fortsat spor efter dagpengereformen, som influerer på statistikken, da ledighed med en ledighedsperiode på over 2 år falder ud af statistikken og dermed giver ledighedsprocenten et misvisende skub nedad. Ledigheden i Danmark er nede på 5,0 %, hvilket er det laveste siden juni 2009.

Forbrugernes forventninger til fremtiden

Alt tyder på at forbrugerne er ved at have en fast tro på fremtiden, hvilket er rigtig godt for udviklingen i dansk økonomi. I maj 2014 lå indikatoren på 7,8, hvilket ikke er set højere siden juli 2007.

Ledighed i Danmark

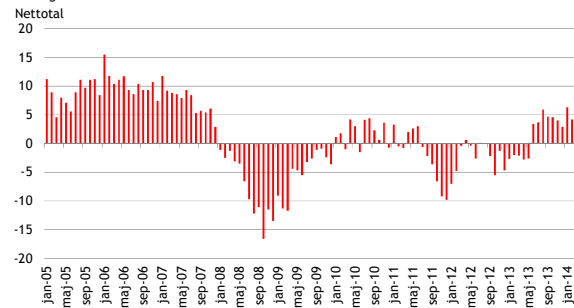
Sæsonkorrigeret ledighed

Kilde: Danmarks Statistik, seneste observation april 2014

Forbrugernes forventninger til fremtiden

Forbrugertilidsindikatoren

Kilde: Danmarks Statistik

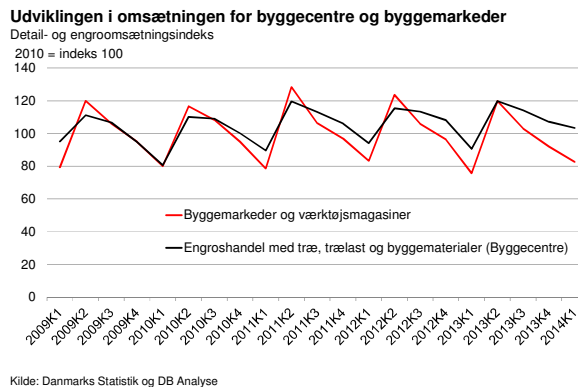
Udviklingen er meget positiv og vi mangler nu blot at de positive forventninger smitter af på det private forbrug, som kan sætte gang i den indenlandske efterspørgsel og dermed løfte væksten i Danmark.

Udviklingen i byggeriet

Den positive udvikling i dansk økonomi suppleret med reparationer fra stormskaderne er med til at løfte aktiviteten i byggeriet. De omfattende reparationer er hovedårsagen til, at der er kommet et ryk i den rigtige retning i starten af 2014. Men underliggende trend er fortsat stilstand, så den danske byggebranche slæber fortsat rundt på efterveer af den omfattende krise.

Omsætningsindeks for byggecentre og byggemarkeder

Indekstallene viser, at 1. kvartal 2014 for både byggecentre og byggemarkeder ligger et godt stykke over niveauet fra 1. kvartal 2013. Byggecentrene ligger på indeks 103 mod 91 og byggemarkederne ligger på 83 mod 76. Det afspejler meget godt den økonomiske udvikling i 1. kvartal 2014 for danske økonomi. Vores branche har i den grad kunne mærke at det har været en mild vinter og at der har været mange reparationsopgaver i kølvandet på de to storme i 2013.

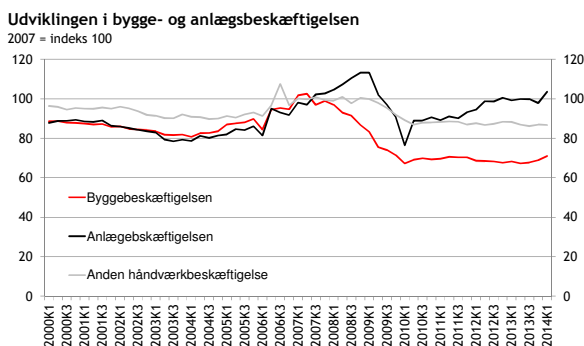

Byggebeskæftigelsen

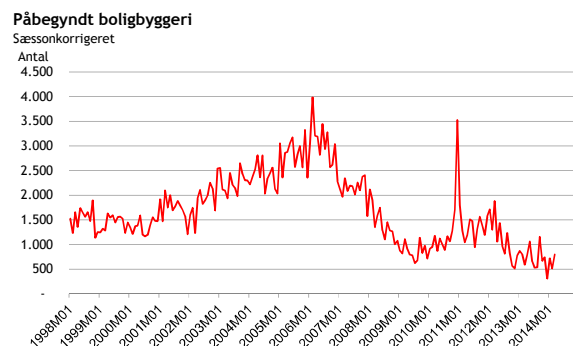
Det er et positivt tegn, at bygge- og anlægsbeskæftigelsen løfter sig i 1. kvartal 2014. Beskæftigelsen ligger på 148.922 beskæftigede, hvilket bygge og anlægsbranchen ikke har oplevet siden 4. kvartal 2009. Der er dog fortsat lang vej op til de ca. 190.000 beskæftigede tilbage i 2007. Det ses i nedenstående figur, at det specielt er beskæftigede indenfor byggeri, som har været hårdest ramt med godt 30 % under niveauet fra 2007, hvorimod anlægsbeskæftigelsens nu ligger en anelse over niveauet fra 2007.

Påbegyndt boligbyggeri

Trenden med et meget lavt niveau for påbegyndt byggeri ser ud til at fortsætte. I løbet af de første tre måneder er der påbegyndt arbejde med ca. 2.000 nye boliger, hvilket er små 20 % under det niveau der var i samme periode i 2013. Når man ser på 2013, som har været det værste år i statistikens historie, er det lidt af et skrækszenarie, som er ved at udvikle sig for 2014 - endnu et hint til politikerne om at den danske byggebranche fortsat ikke er, hvor den bør være, for at Danmark rigtig kan springe ud af den langvarige lavkonjunktur.

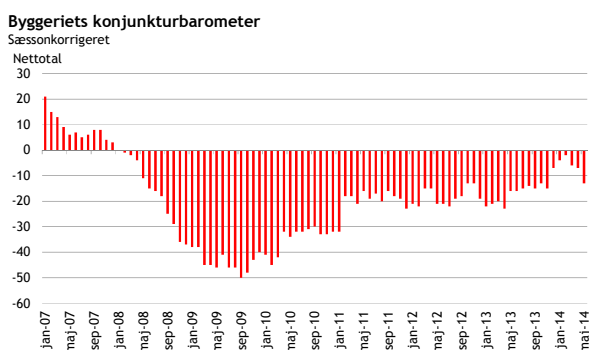
Anm.: Byggebeskæftigelsen (byggeentreprenører, tømrer, malere, slørdre, murere og anden specialiseret byggebeskæftigelse). Anlægsbeskæftigelsen (anlægstreprenerer og anden specialiseret anlægsbeskæftigelse) og Anden håndværkerbeskæftigelse (EL-installatører, VVS og bilmekanikere)

Kilde: Danmarks Statistik . Seneste observation marts 2014.

Konjunkturbarometer i byggeriet

Udviklingen i byggeriets konjunkturbarometer har oplevet et fald i de første måneder af 2014. Det er dog fortsat bedre end temperaturen i starten af 2013, men vi skulle meget gerne have vendt trenden så vi igen kan få et positivt konjunkturbarometer for bygge og anlæg, som vi ikke har set siden 2007.

Kilde: Danmarks Statistik. Seneste observation maj 2014.

Forbrugerpriser til boligen

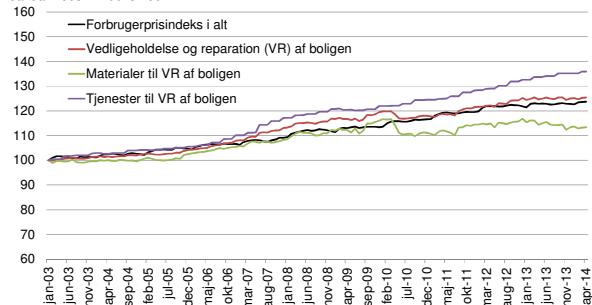
Udviklingen i priserne til materialer i forbindelse med reparation og vedligeholdelse af boligen er steget mindre end det generelle forbrugerprisindeks. Også når man ser på prisudviklingen for tjenester i forbindelse med reparation og vedligeholdelse af boligen er materialer fortsat blevet relativt billigere. Dette indikerer en stor priskonkurrence på markedet for byggematerialer, som har været den generelle tendens siden 2003.

Konkurser i bygge og anlæg

Et positivt nøgletal for byggeriet er konkurser, som ser ud til at vende her i starten af 2014. På samme vis med de øvrige nøgletal skal man huske på den milde vinter og de mange reparationer, som er med til at holde aktivitetsniveauet oppe. Trods dette er det vigtigt for byggebranchen, at niveauet af konkurser er faldende, da det hæmmer udviklingen i branchen.

Forbrugerpriser til boligen

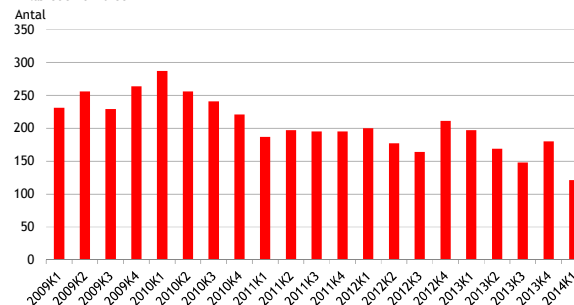
Januar 2003 = indeks 100

Kilde: Danmarks Statistik, seneste observation april 2014

Konkurser i bygge og anlæg

Erklærede konkurser

Kilde: Danmarks Statistik og DB beregninger